

Kristi omskärelses dag

Nyårsdagen

Predikan 2024-01-01, distansgudstjänst

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-Lutherska Kyrkan i Sverige

I Guds, Faderns, + Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Bön: Vi tackar dig, käre himmelske Fader, att du denna dag lät din Son bli omskuren för våra synders skull och att hans fullkomliga uppfyllelse av lagen tillräknas oss. Vi ber att du genom din Helige Ande må omskära våra syndiga hjärtan och uppfylla oss med din helighet. Genom vår Herre och Frälsare, Jesus Kristus. Amen.

Dagens ämne: *Jesu omskärelse..*

Epistel: Klag. 3:22-26 *Herrens nåd är var morgon ny.*

Evangelium: Luk. 2:21 *Frälsarenamnet.*

Vid den tiden, när åtta dagar hade gått och barnet skulle omskäras fick han namnet Jesus, det namn som ängeln hade gett honom innan han blev till i sin mors liv.

Denna dag är för många endast det borgerliga årets första dag, som firas med fester och raketer, mat och glädje tillsammans med familj och vänner. Men detta skall inte föraktas. Vi får inte glömma att också det världsliga regementet kommer från Gud. Det var till hedningar och avgudadyrkare aposteln Paulus sade orden: *"Han gör gott, han ger er regn från himlen och skördetider och mättar er med mat och glädje i era hjärtan."* (Apg. 17 : 14).

Gud är Herre också över denna världen, och han låter det finnas olika länder och regeringar. Vi skall därför se kungar, drottningar, presidenter och premiärministrar, landshövdingar och kommunalråd som en del av den av Gud själv insatta överheten, om vilken det heter: *"Det finns ingen överhet som inte är av Gud, och den som finns är tillsatt av honom. Den som motsätter sig överheten går därför emot Guds ordning, och de som gör så drar domen över sig själva"* (Rom. 8:1-2).

Så är även årets borgerliga indelning och almanacka en del av Guds goda ordning. Gud vill inte ha oordning och kaos. Även en regering som består av sekulariserade människor eller sådana som tillhör främmande religioner och ideologier är förordnad av Gud. Vi skall därför lyda, hedra och vörda överheten i allt som inte strider mot Guds ord. Men där går också gränsen. Om överheten befäller sådant som strider mot Guds ord eller den naturliga lagen får vi inte lyda. *"Man måste lyda Gud mer än människor"* (Apg. 5:29).

Men den borgerliga lagen, och överheten kan och skall inte råda över våra hjärtan. Den kan bara bättre eller sämre handla enligt den naturliga lagen. Ja, inte ens Guds egen lag kan föra oss till himmelen. Det kan endast evangeliet om Jesus Kristus och hans försoning göra. Därför säger vi i dagens predikan:

1. Kristus blev omskuren för att uppfylla Guds lag.
2. Kristus blev omskuren för vår frälsnings skull.
3. Våra hjärtan blir omskurna genom den Helige Ande.

1. Kristus blev omskuren för att uppfylla Guds lag.

Omskärelsen gavs åt Abraham som en del av Guds lag. Sedan Gud hade gett löftet om den kommande Messias fick Abraham omskärelsen som en befallning och ett tecken på förbundet. Det står:

Sedan sade Gud till Abraham: ”Du ska hålla mitt förbund, du och dina efterkommande från släkte till släkte. Och detta är det förbund mellan mig och dig och dina efterkommande som ni ska hålla: Alla av manligt kön hos er ska omskäras. Ni ska skära bort er förhud, och det ska vara tecknet på förbundet mellan mig och er. I generation efter generation ska ni omskära alla av manligt kön bland er när de är åtta dagar gamla, både den som är född i huset och den som köpts för pengar från främmande folk och som inte är din ättling. Den som är född i ditt hus och den som du köpt för pengar ska omskäras. Mitt förbund ska vara på ert kött som ett evigt förbund. Men en oomskuren, en av manligt kön som inte fått förhuden bortskuren, han ska utrotas från sitt folk. Han har brutit mitt förbund.” (1 Mos. 17:9-14).

Vi ser här hur omskärelsen var Guds egen befallning till Abraham och till alla hans efterkommande i det gamla förbundet. Denna befallning blev så en del av den lag Mose fick skriva ned. Men sådana lagar gällde liksom påskalammet, tabernaklet, templet och djuroffren endast under det gamla testamentets tid. Så var det också med lagar om mat, sabbat, nymånader och andra högtider. Allt detta var endast förebilder för det nya förbundets tid.

I Nya testamentet förklarade Jesus all mat för ren och aposteln Paulus skriver att vi utan samvetsbetänkligheter får äta av allt mat som säljs i affären. (äldre övers.: köttboden). I det nya förbundet är också sabbaten, nymånader och andra högtider avskaffade. Det är endast den s.k. morallagen, tio Guds bud, som gäller för alla folk i alla tider.

Men så länge gamla testamentets tid varade skull Israels folk noga lyda och följa alla lagar som Gud gett för denna tid. Därför var det en svår synd om någon inte följde budet om omskärelsen. Vi kan t.ex. läsa om hur även Mose under sin tid hos svärfadern Jetro hade försummat att omskära sönerna. Hans hustru Sippora hade fått två söner, och de var oomskurna. När Mose så skulle återvända till Egypten står det:

Under resan hände det vid en viloplats att Herren kom emot Mose och ville döda honom. Då tog Sippora en vass flintsten och skar bort sin sons förhud, och hon rörde vid Moses fötter med den och sade: ”Du är en blodsbrudgum för mig” Och Herren lät honom vara. Det var med tanke på omskärelsen som hon sade ”blodsbrudgum” (2 Mos. 4:24-26).

Varför var det nu så viktigt att följa lagen om omskärelsen? Omskärelsen i sig var ju ingenting som gällde alla människor i världen. Omskärelsen var inte en del av den naturliga lagen. Rent fysiskt behöver vi inte omskäras. Men här möter vi en oerhört viktig biblisk princip: När Gud verkligen har befallt något – vad det än är – och jag vet att detta verkligen gäller mig, då måste jag ovillkorligen lyda. Därför måste Mose själv och alla hans efterföljare i det gamla förbundet se till att omskärelsen verkligen skedde. I det aktuella fallet var det Sippora som bäst förstod att genast göra vad Gud hade befallt. Av olika anledningar som vi inte känner till hade de försummat att lyda Guds bud, men när Gud hotade att straffa Mose med döden ingrep Sippora och utförde genast Guds befallning, och så blev Mose räddad.

På liknande sätt skall det också vara för oss. Om vi inser att Gud har gett en befallning som vi inte har följt skall vi bekänna vår synd, be om förlåtelse och även ändra på det som har varit fel så långt vi förmår. Så skall t.ex. en tjuv som blir omvänd och inser sin synd både ångra sig och be Gud och människor om förlåtelse men sedan också upphöra att stjäla och om möjligt lämna tillbaka det stulna och gottgöra det så långt det är möjligt.

Detta gäller inte bara yttre handlingar utan också hjärtats tro och inre synder. Har vi syndat i tankar, ord eller gärningar måste vi bekänna detta, ta emot förlåtelsen och sedan med Guds hjälp kämpa mot dessa synder i fortsättningen. Det gäller också den kristna läran. Om vi inser att vi har haft obibliska åsikter och läror i vissa stycken skall vi bekänna detta både för Gud och människor, be om förlåtelse och i fortsättningen noga hålla oss till den bibliska sanningen.

2. Kristus blev omskuren för vår frälsnings skull.

Vi kommer så till det största och viktigaste med nyårsdagens budskap. Jeremia skriver om detta i de s.k. klagovisorna där det står:

Herren förkastar ju inte för evigt. Om än han bedrövar förbarmar han sig i sin stora nåd, för det är inte av hjärtat han plågar och bedrövar människors barn (Klag 3:31-33).

Gud vet hur hela världen är under syndens, dödens och djävulens våld. För syndens skull måste Gud förkasta oss och bedröva oss genom lagens stränga förkunnelse. Men när Gud ser att en människa är förkrossad och ångerfull predikar han också evangeliet. ”Om än han bedrövar förbarmar han sig i sin stora nåd”. Men Guds lag är orubblig. Gud ändrar inte sin dom över synden. Hemligheten är i stället att Gud sände sin egen Son till världen för att han skulle bli människa och i vårt ställe uppfylla lagen. Det är detta som Jesus säger till Nikodemus om natten: ”Så älskade Gud världen att han utgav sin enfödde Son, för att var och en som tror på honom inte ska gå förlorad utan ha evigt liv. Gud har inte sänt sin Son till världen för att döma världen, utan för att världen ska bli frälst genom honom” (Joh. 3:16f).

Jesus själv var inte skyldig att uppfylla lagen. Han är Gud och därmed lagens herre. Som sann Gud står han över lagen, som han själv har gett till människorna. Men han blev människa och gick frivilligt in under lagen för vår skull. Aposteln skriver: ”Men när tiden var inne sände Gud sin Son, född av kvinna och ställd under lagen, för att friköpa dem som stod under lagen så att vi skulle få söners rätt” (Gal. 4:5). Därför blev Jesus omskuren på åttonde dagen. När hans blod utgöts i omskärelsen skedde detta för vår skull. Det var samma blod som senare utgöts på Golgata. Så är Jesu omskärelse en del av själva försoningen. Den slutliga korsfästelsen är också en sammanfattning av hela Kristi lidande och död. Paulus skriver: ”Kristus har friköpt oss från lagens förbannelse genom att bli en förbannelse i vårt ställe. Det står skrivet: ”Förbannad är var och en som är upphängd på trä.” (Gal. 3:13).

Det avgörande i nyårsdagens evangelium är att omskärelsen hör samman med julens budskap om att Gud har blivit människa för vår skull. Jesus är verkligen HERREN, Gud själv. Samtidigt har han för vår skull blivit en sann människa, född av jungfru Maria. Vid omskärelsen fick han namnet Jesus, och det står uttryckligen:

Vid den tiden, när åtta dagar hade gått och barnet skulle omskäras fick han namnet Jesus, det namn som ängeln hade gett honom innan han blev till i sin mors liv (Luk. 2:21).

Ängeln hade sagt till Maria: ”Du ska bli havande och föda en son, och du ska ge honom namnet Jesus. Han ska bli stor och kallas den Högstes Son, och Herren Gud ska ge honom hans fader Davids tron. Han ska vara kung över Jakobs hus för evigt, och hans rike ska aldrig ta slut.” (Luk. 1:31-33).

Marias son skulle kallas *den Högstes Son*, alltså *Guds Son*. Detta innebär att hennes *mänskliga son* samtidigt är *Guds egen Son*. Han är Guds evige Son, före all tid, ett med Fadern. Därför skriver också aposteln Johannes: ”I begynnelsen var Ordet, och Ordet var hos Gud och Ordet var Gud” (Joh. 1:1). ... ”Och Ordet blev kött och tog sin boning ibland oss” (Joh. 1:14). Det är därför varken kyrkomötet i Nicaea eller något annat kyrkomöte kan vara upphovet till läran om Jesu gudom och treenigheten. Det är Skriften själv som lär detta med tydliga ord på många ställen. De goda kyrkomötena endast upprepade och bekände vad Skriften själv lär. I Skriftens egna ord om Jesus finns den säkra grunden för Guds nåd mot oss. Han blev människa för att han både skulle uppfylla hela Guds lag och även lida och dö för alla våra synder. Detta gäller inte bara för de troende utan för hela världen, för alla människor i alla tider.

Till Josef sade också ängeln uttryckligen:

Var inte rädd för att ta till dig Maria som din hustru, för barnet i henne har blivit till genom den helige Ande. Hon ska föda en son, och du ska ge honom namnet Jesus, för han ska frälsa sitt folk från deras synder (Matt. 1:20-21).

Så står det också i klagovisorna i dagens episteltext:

Det är Herrens nåd att det inte är ute med oss, att det inte är slut med hans barmhärtighet. Den är ny varje morgon, stor är din trofasthet (Klag. 3:22f).

Budskapet denna dag kan därför sammanfattas så här: Omskärelsen i GT var befalld av Gud som ett tecken på Guds förbund. Men i GT var den en förebild för vad som senare skulle ske när Frälsaren, Messias kom. Det skedde när Gud blev människa och lät sig födas av jungfru Maria. Hennes son var avlad av den helige Ande, av Gud själv. Han är både HERREN, Gud, och samtidigt Jesus, Frälsaren. Han blev omskuren på åttonde dagen som en del av laguppfyllelsen i vårt ställe. Vi kan inte uppfylla lagen på grund av synden. Men Jesus har uppfyllt den till punkt och pricka i vårt och hela världens ställe. Samtidigt var omskärelsen också en del av Jesu lidande och blodsutgjutelse för vår skull. Han led straffet för alla våra och hela världens synder. Därför skall Jesu omskärelse vara en dyrbar skatt för oss. I denna handling har vi ett tecken på Guds nåd mot oss som är ny för varje dag.

3. Våra hjärtan blir omskurna genom den Helige Ande.

Många judar menade nu att den yttre omskärelsen i sig gjorde dem heliga inför Gud. Men Paulus förklarar tydligt i Romarbrevet att det inte är den yttre, kroppsliga omskärelsen som kan frälsa en människa, utan *hjärtats* omskärelse, d.v.s. den omskärelse som måste ske i människans hjärta. Han skriver:

Jude är man i sitt inre, och hjärtats omskärelse sker genom Anden och inte genom bokstaven. Då får man sitt beröm inte av människor utan av Gud (Rom. 2:29).

Paulus talar här om bokstaven och Anden, lag och evangelium. Anden betecknar det verk som den helige Ande utför genom evangelium då Gud skänker tron i våra hjärtan. Bokstaven betecknar Guds lag, som visar oss vår synd, men som inte kan

förändra våra hjärtan. Denna lära om lag och evangelium driver Paulus starkt i hela Romarbrevet. Han betonar att det är omöjligt för en människa att på något sätt kunna bli frälst genom lagen, d.v.s. genom våra gärningar, vår kärlek, våra egna ansträngningar. Ja, så snart vi försöker att samverka med Gud i vår omvändelse gör vi omvändelsen omöjlig. Den kan bara tas emot genom nåden allena, genom tron allena. Omskärelsen av våra hjärtan måste därför ske genom att vi lyssnar på evangelium om vad Jesus Kristus har gjort för oss. När Gud så skapar tron i våra hjärtan blir vi omvända och födda på nytt. Gud själv tar sin boning i den kristnes hjärta. Detta är hjärtats omskärelse. Så blir en syndig människa född på nytt genom evangelium, som förkunnas för oss både i ordet och i sakramenten. I dopet sker en ny, andlig födelse. Därför har också dopet betecknats som nya förbundets omskärelse.

Paulus skriver: ”I honom (Kristus) bor gudomens hela fullhet i kroppslig gestalt ... I honom blev ni också omskurna, inte med människohand utan med Kristi omskärelse, när ni avkläddes er syndiga natur och begravdes med honom i dopet. I dopet blev ni också uppväckta med honom genom tron på Guds kraft, han som uppväckte honom från de döda. Ni var döda genom era överträdelser och er oomskurna natur, men också er har han gjort levande med Kristus. Han har förlåtit oss alla överträdelser (Kol. 2:9-13).

Som kristna har vi både den gamla, syndiga människan men också den nyskapade, inre människan. Så längre vi lever i tron kommer det att råda strid mellan dessa båda. Den gamla människan vill ständigt locka oss till synd medan den nya människan strider mot den gamla i Andens kraft. Så innebär hjärtats omskärelse den nya människans dagliga kamp mot synden och djävulens alla lockelser. Liksom den kroppsliga omskärelsen innebar smärta, så är det också med hjärtats omskärelse. Varje sann kristen måste uppleva denna smärtsamma kamp. Paulus utropar: ”Jag arma människa! Vem ska rädda mig från denna dödens kropp?” (Rom. 7:24). Men samtidigt får en sann kristen uppleva att evangelium segrar över synden, när vi genom tron övervinner frestelserna och får uppleva trons segrar. Därför får vi också med Paulus säga: ”Gud vare tack, genom Jesus Kristus, vår Herre!” (Rom. 7:25). Vi får också med Paulus tacka Gud i den underbara lovsången:

För jag är viss om att varken död eller liv, varken änglar eller furstar, varken något som nu är eller något som ska komma, varken makter, höjd eller djup eller något annat skapat ska kunna skilja oss från Guds kärlek i Kristus Jesus, vår Herre (Rom. 8:38f).

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålmod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.